

Постикіна Є. Г.,
викладач кафедри економічної теорії та міжнародної економіки,
e-mail: yevheniya.postykina@chmnu.edu.ua,
Олійник І. О.,
студентка 4 курсу спеціальності «Облік та аудит»,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

АКТУАЛЬНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ У ВНЗ

В статті описані сучасні методи викладання іноземної мови для студентів економічних спеціальностей. Визначено та проаналізовано найпоширеніші методи вивчення англійської мови, а також виділено найбільш ефективні та доцільні методи, які враховують специфіку викладання та професійну орієнтацію.

Ключові слова: метод ділового письма; метод сценарію; кейс-метод; дистанційне навчання; дистанційні курси.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Ринкова економіка під впливом динамічних тенденцій розвитку потребує більшої кількості кваліфікованих бухгалтерів, це зумовлює підвищені вимоги до кваліфікаційного рівня працівників цієї сфери. Бухгалтерська професійна освіта поступово вдосконалюється, але спеціалісти в нашій країні відстають від потреб та вимог міжнародного ринку праці. Найпоширенішою причиною вважають недостатній рівень володіння англійською мовою у професійній галузі.

Знання англійської мови стало невід'ємною частиною існування спеціалістів у будь-якій країні та в будь-якій сфері діяльності. У плані економіки ця необхідність з'явилася, тому що відбувається глобалізація бізнесу. Усе більше підприємств виходить на міжнародний ринок, з'являється більше корпорацій, холдингів, транснаціональних компаній.

Найпоширенішою мовою міжнародних підприємств є англійська, тому для бухгалтерів виникає необхідність досконало володіти мовою у професійній галузі для ведення документообігу та звітності. Недостатній рівень знань при оформленні різних видів документів може призвести до хибних висновків та прийняття неправильних рішень, що негативно позначиться на прибутках підприємства та його репутації на ринку. З цього ми можемо зробити висновок, що ця тема є досить актуальною.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Учені багатьох країн виділили основні сучасні методи викладання іноземної мови, а саме: метод ділового письма, метод сценарію, метод симуляції, кейс-метод та дистанційне навчання. Особливу увагу ми звернули на праці таких вітчизняних та зарубіжних вчених: Альошина О. М.; Бучинська Т. В.; Богданов В. С., Дег-

тярєва Ю. В.; Драб Н.; Мельнікова Т. Соловов В. М.; Федорінова З. В.; Шовкопляса О. М. Moore; F. Saba.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення сучасних методів викладання іноземної мови, які є необхідними для того, щоб фахівці були більш конкурентоспроможними та відповідали вимогам міжнародного ринку праці в галузі бухгалтерського обліку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метод ділового письма. Одним з найефективніших методів покращення рівня володіння англійською мовою є навчання студентів англійської ділового письма. Такий метод включає в себе комплексний підхід, а саме: ознайомлення зі структурою різновидів ділових листів: вміння визначити тип письмового тексту, мету та навчитися основам стилістики. Особливістю ділового письма є необхідність використання професійної лексики, яка є надважливою для точного та правильного ведення документації. Складання ділового письма допомагає засвоїти 75–80 % необхідної термінології та до автоматизму відпрацювати розуміння сталих виразів та граматичну основу англійської мови. За основу необхідно взяти такі критерії, як: системність та систематизованість навчального матеріалу; відповідність матеріалів англійського спрямування та спеціалізації студентів. Також, завдання та інформація для викладання, повинна бути максимально наближена до практики. Такий критерій вибору є важливим, тому що студенти за короткий період мають засвоїти основну інформацію, яку зможуть застосувати у майбутньому.

Досконале володіння англійською мовою є запорукою успішного розвитку культурних та ділових зв'язків із зарубіжними країнами, тому багато міжнародних компаній вимагають, щоб сучасні фахівці в галузі бухгалтерського обліку володіли навичками ведення ділового листування, адже це основний спосіб обміну інформацією. Діловий лист для економістів

має особливе значення, тому що це інструмент, за допомогою якого можна створити сприятливу ділову атмосферу, яка необхідна для переконання ділових партнерів, проведення перемовин, пошуку нових потенційних партнерів та можливість установа нових бізнес контактів. Фахівцю в галузі бухгалтерського обліку для грамотного складання ділового письма англійською мовою, необхідно не лише досконало володіти професійною термінологією, граматику та стилістикою, а й значну увагу приділити правилам етикету писемного мовлення.

Метод сценарію. Має за мету створення і відтворення певної ситуації. Наприклад, необхідно укласти договір чи здати звіт. Викладач може допомагати студентам, ставлячи питання, які допоможуть створити сценарій. Спроектвана ситуація має елементи рольової гри. Викладач може створювати окремі епізоди, щоб підштовхнути студентів до нетипових рішень у конкретному сценарії. Цей метод корисний тим, що допомагає оволодіти необхідним лексичним запасом, розвиває комунікабельність учнів, допомагає сформулювати креативне мислення та розвиває вміння приймати рішення.

Метод симуляції. За дослідженням Альшиної О. М. метод симуляції застосовується для моделювання сфери професійної діяльності, студенти можуть уявити себе на місці президента, якоїсь великої компанії чи головного бухгалтера. Така симуляція дає змогу студентам застосувати свої навички та вміння в безпечному середовищі, дослідити систему роботи підприємства та відтворити найпоширеніші ситуації, які трапляються на практиці. Метод симуляції є ефективним, тому що має високий рівень зацікавленості учасників, які вболівають за результат своєї роботи, адже знають, що результат командної роботи залежить від кожного з них, а також від уміння швидко приймати рішення. Такий метод допомагає формувати навички стратегічного планування, ведення переговорів, переконання ділових партнерів, та розвиває вміння комунікації між гравцями. Симуляція готує студентів до швидкого та раціонального прийняття бізнес-рішень у майбутньому [1].

Конструктивістський метод. Ознайомившись із працями Мельнікової Т., ми можемо зробити висновок, що особливість цього методу полягає у синтезі методів симуляції, сценарію, а також комунікативного методу [2]. Важливу роль у застосуванні такої форми навчання відіграє викладач, завданням якого є моделювання певної реальної ситуації з урахуванням спеціалізації студентів, тому необхідно створювати ситуації, які є унікальними для кожної спеціальності. Також викладач повинен урахувати рівень знань кожної групи студентів, оцінити володіння професійною лексикою та загальну підготовку групи до спілкування іноземною мовою. Конструктивістський метод включає в себе не лише індивідуальний підхід до кожного напрямку навчання, а й враховує соціально-психологічні аспекти кожної групи студентів, що дає можливість побудувати максимально ефективні заняття. Позитивним аспектом конструктивістського методу є високий рівень зацікавленості студентів і як наслідок їхньої самореалізації, що є важливою умовою формування висококваліфікованого спеціаліста. Цей метод

сприяє підготовці студентів до реальних ситуацій у майбутній професійній діяльності, навчає швидко приймати рішення, аналізувати ситуацію та сприяє швидкій адаптації до будь-яких обставин.

Протягом всього часу застосування конструктивістського методу викладач, урахувавши тему і тип створених ситуацій, повинен надавати основний лексичний запас, який буде використовуватися студентами, а також давати поради для ефективнішого виконання завдань.

Для більшого зацікавлення студентів також використовують ситуації, мета яких, створити дискусію між студентами, що в свою чергу спонукає висловлювати власні думки та не залишатися безучасним. Таким чином викладачі намагаються стимулювати студентів щодо виявлення ініціативи, а також вміння переконати опонента та навчитися відстоювати свою думку. Усі ці аспекти є важливою частиною комунікації, яка і є метою навчання, адже всі обговорення проходять англійською мовою, що розвиває вміння логічно і структуровано висловлювати власну думку, допомагає засвоїти велику кількість сталих фраз і виразів та розширює лексичний запас. Роль викладача під час дискусії в тому, щоб направляти студентів та підтримувати обговорення. Не варто відразу виправляти помилки, зроблені студентами під час дискусії, тому що це може негативно позначитися на продовженні обговорення. Найбільш доцільним та раціональним шляхом виходу з такої ситуації є пояснення найпоширеніших помилок уже після закінчення дискусії. Таким чином, ми можемо спостерігати ряд позитивних аспектів, які доводять ефективність використання конструктивістського методу при викладанні англійської мови.

Кейс-метод. 1921 року був започаткований доктором Копеландом у Гарвардській школі бізнесу, який приніс світову славу, але активно почав використовуватися після війни. Суть кейс-методу полягає в тому, щоб запропонувати студентам, конкретну правдиву ситуацію, яка має практичний досвід і за допомогою цієї ситуації сформувати творчу дискусію. Обговорення проходить на двох рівнях, перший між партнерами, які заходяться в одній команді, а другий обговорення кейсу в цілому. Цей метод допомагає набувати навичок співпраці і роботи в групі, допомагає знайти найрізноманітніші підходи та дає можливість наочної перевірки пропозицій на практиці [3].

Особливість кейс-методу полягає в тому, що це не проста констатація ситуації, а свого роду завдання, для вирішення якого необхідно застосувати аналіз, навички стратегічного та логічного мислення, а також комунікаційних здібностей, вміння співпрацювати з партнерами, формування лідерських якостей та вміння аргументувати свою думку. Не менш важливим позитивним показником кейс-методу є формування у студентів логічно пов'язаної, відповідної конкретній ситуації усну або письмову відповідь. Наразі кейс-метод активно застосовується для вивчення англійської мови студентами напрямку облік і аудит. Особливу корисним є те, що кейс-метод розвиває не лише комунікативні навички володіння англійською мовою, а й не залишає без уваги інші важливі аспекти, такі, як аналітичне читання та писемне мовлення. Як показує

практика найбільше труднощів виникає у студентів при спілкуванні у професійно-діловому середовищі, це пов'язано з тим, що більшість студентів має недостатньо розвинені вміння та навички спілкування. За допомогою кейс-методу є можливість зробити викладання англійської мови у вищих навчальних закладах максимально наближеним до реального життя та спеціалізовано – орієнтований для студентів. Саме на вирішення таких проблем орієнтований кейс-метод [4].

Метод дистанційного навчання. Для удосконалення знань студентів також використовується метод дистанційного навчання.

Дистанційне навчання має багато різних напрямків розвитку, це і інтерактивне телебачення, відеоконференції та онлайн тренінги, а також спеціальні сайти для спілкування іноземними мовами. Коротко розглянемо кожен напрямок.

Інтерактивне телебачення це, мабуть, найпростіший спосіб використання інтернет простору для вивчення необхідної інформації. За допомогою інтерактивного телебачення ми можемо зосередити свою увагу на новинах економіки, переглядати різного роду дебати на тему економічних ринків та політики або просто дивитись фільми чи передачі будь-якого спрямування на англійській мові. Усе це допоможе студентам вивчити лексику професійного спрямування, відпрацювати розмовний рівень англійської мови та слідкувати за динамікою змін економічних новин.

Відеоконференції та онлайн-тренінги дуже ефективні у своєму використанні. Такі методи дають змогу проводити спеціалізовані заняття для підвищення професійних навиків певної аудиторії. Метод онлайн-тренінгів та відеоконференцій є ефективним, тому що таким способом можна миттєво обмінюватися необхідними даними та переймати досвід іноземних викладачів.

У сучасній Україні цей метод починає поширюватися, тому на нашу думку дистанційне навчання здатне досить швидко підняти рівень знання англійської мови. Введення такого способу навчання є необхідним, тому що існує гостра потреба у великій кількості висококваліфікованих фахівців.

За допомогою дистанційного навчання студенти зможуть розвивати навички роботи з новими програмами та інтерфейсами, вчитися виокремлювати необхідну інформацію проводити онлайн-тести щодо засвоєння нового матеріалу.

Для продуктивної самостійної роботи студентів створюють дистанційні курси. Головна мета цього методу поглибити знання студентів, а також навчити студентів самостійної роботи, правильного розподілу часу, планування. Викладачі дистанційних курсів повинні контролювати та оцінювати роботу студентів. Такий метод дає змогу викладачам формувати навчальні плани, знаходити різноманітні види завдань, знаходити цікаві методи подавання матеріалу, оновлювати та перероблювати навчальні матеріали, створювати словники з термінологією, яка необхідна для засвоєння студентами. У свою чергу, студенти повинні не лише засвоювати матеріал, а й уміти працювати над помилками. Дистанційні курси допомагають організувати

самостійну роботу студентів з метою опрацювання певного розділу чи курсу. Такий метод навчання, дає змогу раціонально використовувати навчальний час та швидше засвоювати необхідну інформацію. Деякі викладачі надають можливість студентам брати участь у створенні завдань. На нашу думку, така можливість є важливим поштовхом для вияву творчих здібностей студентів, а також для розвитку нестандартного мислення. Виявлення ініціативи є невід'ємною частиною справжнього фахівця своєї справи, тому що це запорука успішного кар'єрного зростання.

Отже, вивчивши та проаналізувавши праці багатьох фахівців у галузі сучасних методів викладання англійської мови для студентів, ми розглянули найпоширеніші та найбільш ефективні методи, які направлені на швидке засвоєння великої кількості інформації, необхідної для використання в майбутньому професійному розвитку. На цьому етапі розвитку ринкової економіки, високий рівень знання англійської мови є одним з найважливіших аспектів конкурентоспроможності спеціалістів у галузі бухгалтерського обліку. Викладання англійської мови економічного спрямування у вищих навчальних закладах має ряд особливостей, які необхідно враховувати при виборі методу навчання. Основним завданням сучасного викладача є розвиток професійно спрямованих комунікаційних навичок та підготовка студентів до їх майбутньої професійної діяльності, адже на сьогодні знання англійської мови економістами є показником інтелектуального розвитку та освіченості людини, що є невід'ємною частиною кар'єрного зростання в майбутньому.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. За допомогою проведеного дослідження, ми можемо зробити висновок, що для підвищення рівня знань англійської мови, студентам необхідно створити умови повного занурення в іноземне середовище, а також організувати проведення занять таким чином, щоб відтворювати ситуації максимально наближені до реального життя.

На нашу думку, усі вивчені методи ефективні у своєму застосуванні та кожен з них може допомогти студентам поглибити свої знання іноземної мови, але з нашої точки зору, найбільш вдалим та раціональними є метод ділового письма та конструктивістський. З використанням саме цих методів студенти зможуть набути основних необхідних навичок, які зможуть допомогти їм у майбутньому. Метод ділового письма сформує граматичну основу знань іноземної мови, ознайомить з правилами ділового спілкування, допоможе засвоїти необхідну термінологію. У свою чергу конструктивістський метод навчить комунікації, співпраці в групах, нестандартного підходу до змодельованих ситуацій, а також допомагає навчити швидко приймати рішення, відстоювати та аргументувати свою думку.

Вивчаючи цю тему, ми змогли відшукати найбільш актуальні та ефективні методи, що допоможуть якісно підготувати випускників вищих навчальних закладів до майбутньої професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Альошина О. М. Сучасні методи та технології викладання іноземних мов у ВНЗ / О. М. Альошина // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : збірник НТУ «ХПІ», 2015. – С. 242–246.
2. Мельнікова Т. Сучасні методи викладання іноземних мов // Лінгвістичні та лінгвокультурологічні аспекти навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах України : матеріали IV всеукр. наук-практ. конф., Дніпропетровськ, 24–25 квіт. 2014 р. – Дніпропетровськ, 2014. – С. 57–59.
3. Шовкопляс О. // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № 14, Ч. II. 2015. – С. 207–210.
4. Бучинська Т. В. Використання кейс-методу у професійному навчанні // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». – Хмельницький : ХІСТ, № 2. – 2015 – С. 277–281.

Е. Г. Постікіна, І. А. Олійник,
ЧНУ ім. Петра Могили, г. Николаев, Україна

**АКТУАЛЬНЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА
ДЛЯ СУДЕНТОВ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА В ВУЗАХ**

В статье описаны современные методы преподавания иностранного языка для студентов экономических специальностей. Определены и проанализированы самые распространенные методы изучения английского языка, а также выделены наиболее эффективные и целесообразные методы, которые учитывают специфику преподавания и профессиональную ориентацию.

Ключевые слова: *метод делового письма; метод сценария; кейс-метод, дистанционное обучение; дистанционные курсы.*

E. G. Postikina, I. O. Oliynyk,
Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine

**ACTUAL METHODS OF ENGLISH LANGUAGE ENGINEERING FOR SOCIETY
OF ECONOMIC FACULTY IN HIGHER EDUCATION**

Modern methods of studying foreign language for the student of Economics are described in given work. The most widespread methods are defined and analyzed, the most effective methods, which prove the teaching specificity and professional orientation are highlighted by the author.

Key words: *business letter method; script method; case method; distance learning; distance learning courses.*

Рецензенти: **Шерстюк Л. В.**, канд. пед. наук, доцент, ЧНУ ім. Петра Могили, м. Николаїв, Україна;
Мещанінов О. П., д-р пед. наук, професор, ЧНУ ім. Петра Могили, м. Николаїв, Україна.